

MØTEBOK

Samarbeidsrådet for Sunnhordland

Fredag 29. januar 09.30

Bømlo Rådhus

Sak 09/16

GJG/rr

Høyring av framlegg til innretning på Havbruksfondet

Regjeringa har lagt ut eit høyringsnotat, der dei ber om innspel til innretning på eit havbrusfond. Høyringsfrist er sett til 18. februar.

I Stortingsmelding 16 (2014-2015) "Forutsigbar og miljømessig berekraftig vekst i norsk laks- og ørretoppdrett". I meldinga presenterer regjeringa eit nytt system for justering av kapasiteten i oppdrettsnæringa, basert på miljøindikatorar, handlingsreglar og ein inndeling av kysten i produksjonsområder. Næringskomiteen har i si innstilling til meldinga gått inn for at 80% av vederlaget for tildeling av ny kapasitet skal gå til kommunal sektor, og staten sin del skal vera 20%. Vidare er regjeringa bedt om å oppretta eit havbruksfond som skal sikra ei rimeleg fordeling av kommunal sektor sin del av vederlaget på alle fylkeskommunar og kommunar med oppdrettsverksemd.

Høyringsnotatet drøfte blant anna:

- Fordelingsnøklar mellom
  - a) fylkeskommunar og kommunar,
  - b) kommunar,
  - c) fylkeskommunar
- Størrelse og frekvens på utbetalingar frå fondet
- Administrasjon av fondet

Etter stortinget sin intensjon skal havbruksfondet sikra rimeleg fordeling på alle kommunar med oppdrettsverksemd. Samstundes går det fram at fondet skal stimulera kommunane til å gje næringa tilgang til eigna lokalitetar.

Ei fjerde målsetjing er at ordninga bør vera enkel å administrera. Departementet tek også med seg kommunane sitt ynskje om mest mogleg forutsigbare inntekter som eit viktig omsyn.

Eit spørsmål som vert stilt er om det bør opprettast eit nasjonal havbruksfond, eller 11-13 havbruksfond, eitt for kvart produksjonsområde eller fylkesvise fond.

Kapasitetsauke på 5% på eksisterande anlegg vil ikkje gå inn i fondet.

Vederlag for alle løyer som vert gjeve etter 1. januar 2016 skal fordelast med 80% til kommunal sektor og 20% til stat, der kommunane sin del vert fordelt gjennom havbruksfondet.

Storleiken på inntektene til havbruksfondet vil avhenga av kor mykje produksjonskapasitet som vert tildelt.

Storleiken på inntektene vil i tillegg avhenga av kva pris som vert oppnådd ved tildeling av ny kapasitet, enten i form av nye løyver eller auka kapasitet på eksisterande konsesjonar.

Departementet har i tabell 1. sett opp ei oversikt over kor store inntektene kan bli under ulike føresetnader.

Andel vekst/Vederlag pr. tillatelse	10 mill. kr	30 mill. kr	50. mill. kr	70 mill. kr
Vekst i 100% av prod.områder	455 397 976	1 366 193 928	2 276 989 880	3 187 785 831
Vekst i 50% av prod.områder	227 698 988	683 096 964	1 138 494 940	1 593 892 916
Vekst i 10 % av prod.områder	45 539 798	136 619 393	227 698 988	318 778 58

Kommunal sektors inntekter frå økt kapasitet i år 1.

Årlege inntekter for kommunane

Andel vekst/Vederlag pr. tillatelse	10 mill. kr	30 mill. kr	50. mill. kr	70 mill. kr
Vekst i 100% av prod.områder	199 236 614	597 709 843	996 183 072	1 394 656 301
Vekst i 50% av prod.områder	99 618 307	298 854 922	498 091 536	697 328 151
Vekst i 10 % av prod.områder	19 923 661	59 770 984	99 618 307	139 465 630
Arealavgift á 17 øre per kilo	221 000 000	221 000 000	221 000 000	221 000 000

Kommunane sine årlege inntekter frå auka kapasitet med fordeling av inntekter over to år.

Tabell to syner og inntekter frå ei arealavgift på 17 øre pr. kilo, med utgangspunkt i eit produsert volum på 1,3 mill. tonn. Kommunane si årlege inntekt frå havbruksfondet vil kunna overstiga inntekter kommunane ville fått med ei arealavgift dersom 50% av produksjonsområda vart opna for vekst.

Fordelingsnøkkelen mellom fylkeskommunar og kommunar

Stortinget har i si innstilling gått inn for ei fordeling på 20% til staten, 10% til fylkeskommunar og 70% til kommunane.

Bakgrunn for dette er at fylkeskommunane har ei viktig rolle knytt til samordning av arealplanar og andre fellestiltak som tilseier at dei også bør få ein viss del.

Pr. 10.11.2015 var det 11 fylkeskommunar med oppdrettsverksemrd. Dersom inntektene frå tildeling av ny kapasitet i eit år er på 1 milliard kroner og fylkeskommunar skal ha 10% vil dette om inntektene vert delt likt gje 9,1 millionar kroner til kvar.

Dersom inntektene fordeles etter kor mykje lokalitets MTB som er klarert vil bilete sjå annleis ut.

Andel total lokalitets-MTB			Kr basert på 100 mill. kr og fordeling etter lokalitets-MTB	Kr basert på 100 mill. kr og lik fordeling
Aust-Agder	1 495	0,05 %	kr 49 140	kr 9 090 909
Finnmark	246 622	8,11 %	kr 8 106 367	kr 9 090 909
Hordaland	457 165	15,03 %	kr 15 026 832	kr 9 090 909
Møre og Romsdal	285 798	9,39 %	kr 9 394 051	kr 9 090 909
Nordland	608 410	20,00 %	kr 19 998 195	kr 9 090 909
Nord-Trøndelag	250 340	8,23 %	kr 8 228 577	kr 9 090 909
Rogaland	173 480	5,70 %	kr 5 702 219	kr 9 090 909
Sogn og Fjordane	240 690	7,91 %	kr 7 911 385	kr 9 090 909
Sør-Trøndelag	346 060	11,37 %	kr 11 374 855	kr 9 090 909
Troms	400 285	13,16 %	kr 13 157 209	kr 9 090 909
Vest-Agder	31 980	1,05 %	kr 1 051 170	kr 9 090 909
Totalsum	3 042 325	100,00 %	kr 100 000 000	kr 100 000 000

Fordeling på fylkeskommunar basert på inntekter på 100 mill.kroner og basert på lik fordeling eller fordeling etter andel av total lokalitets MTB.

Fordeling mellom kommunar

Lik fordeling

Ein moglegheit er å fordela inntektene likt på alle kommunar. Der inntektene td. er på 1 milliard kroner, ville kvar av kommunane fått 6,25 mill.kr.

Lokalitets MTB

Dette vil sikra at kommunar med mest oppdrett også får større del av inntektene.

Fysisk arealbeslag

Incentiveffekten av ein slik fordelingsnøkkelen vil vera samanliknbart med lokalitets-MTB.

Slaktevolum

Fordeling etter slaktevolum vil bety at fordelingsnøkkelen vert knytt til verdiskaping meir enn arealbeslag. Kommunar med dei mest produktive anlegga vert premiert.

Departementet ser i utgangspunktet ikkje andre fordelingsnøklar, men ber om innspel til andre hensiktsmessige fordelingar.

Incentive

Departementet stiller også spørsmål om incentiveeffekten er tilstrekkelig ivareteken.

Dersom inntektene fordelast fullt ut etter eksisterande lokalitets-MTB er det eit spørsmål om dei i stor nok grad stimulerer til klarering og / eller utviding av nye og eigna lokalitetar.

- Dersom ein meiner at incentiveeffekten ved fordeling fullt ut basert på eksisterande lokalitets-MTB ikkje er tilstrekkeleg, kan eit alternativ vera å reservera ein del av kommunane sine inntekter til fordeling på kommunar som har klarert nye lokalitetar, eller utvida eksisterande lokalitetar.
Departementet har sett opp eit reknestykke på dette, og ser at ein kommune som klarerer ein ny lokalitet på 3 000 tonn får 100 millionar kroner dersom lokalitets – MTB for heile landet kun auke med 10 000 tonn. Ein så stor utbetaling til ein kommune vil vera urimeleg.
- Eit anna alternativ som vil kunna auka incentiv effektar vil vera å la nye lokalitetar telja dobbelt samanlikna med eksisterande lokalitetar. Det same vil kunna gjelda ved utviding av lokalitetar.
- Eit tredje alternativ kan vera at ein del av fondet vert fordelt på kommunane kor auka konsesjons-MTB vert teken i bruk. Inntektene fordelast likt til vertskommune, uavhengig av antal lokalitetar og størrelse på lokalitetar i antal tonn. Denne metoden er nytta til å fordela inntektene frå dei grøne konsesjonane og for auke i MTB på 5 prosent. Denne måten kan gjera fordelinga meir kompleks.

Departement ber om høyringsinstansane sine innspel på om incentiveeffekten er tilstreklig ivareteken ved fordeling fullt ut etter eksisterande MTB eller andre fordelingsnøklar, eller om kommunar som auke sin lokalitets-MTB gjennom nytdelingar eller utvidingar ytterlegare utover at dei kan auka sin del av fondet.

Departementet stiller også spørsmål om regionråda skal kunna fordela midlar mellom kommunar i sin region.

Departementet meiner og at same fordeling som for kommune kan nyttast mellom fylkeskommunane.

Dei ulike alternativa er omtala i tabellen under.

Ordning	Fordeler	Ulemper	Merknad
Alternativ 1: Umiddelbar utbetaling	Ingen utfordringer med forvaltning sentralt. Kommuner og fylkeskommuner kan få renter på sin andel av inntektene eller bruke midlene til drift.	Ujevn inntektsstrøm.	Det forvaltningsmessig enkleste alternativet som sikrer at midlene kommer i bruk eller overlater ev. forvaltning til den enkelte kommune. Midlene kan disponeres fritt av kommunene–også til drift.
Alternativ 2: fast utbetaling	Sikrer jevne utbetalinger. Gir maksimal forutsigbarhet.	Vanskelig å fastsette riktig størrelse på utbetalingerne, mye midler bindes opp i fondet. Forvaltningsutfordringer.	Alternativet kan bidra til forutsigbarhet for den enkelte kommune, gitt at anslagene på fremtidige inntekter er riktige. For å sikre seg mot at fondet går i minus, bør man "gjette lavt" på størrelsen. Dette gjør at midler vil bli stående ubenyttet, og skaper et behov for forvaltning. Det reiser spørsmål om hvordan midlene skal forvaltes – bl.a. av hvem og med hvilken risikoprofil. Det kan bli nødvendig å justere størrelsen om det skulle vise seg at man har gjettet feil.
Alternativ 3: prosentvis utbetaling	Mindre variable utbetalinger enn alternativ 1. Sikrer at fondet ikke tømmes.	Mindre jevne utbetalinger enn alternativ 2. Forvaltnings-	Gir relativt jevne utbetalinger og dermed forutsigbarhet. Samtidig blir det

		utfordringer. Midler står ubenyttet.	utfordringer med sentral forvaltning av midlene, samt at ein andel av midlene til enhver tid står ubenyttet.
--	--	--------------------------------------	--

Storleik og frekvens på utbetaling frå fondet.

Tabellen syner utbetalingar til ein kommune med 1% av samla proveny under ulike utbetalingsordningar.

	Kommunens inntekt og rest hvert år	Umiddelbar utbetaling	Fast utbetaling: to eksempelbeløp som utbetales årlig		Prosentvis utbetaling: to eksempelsatser med jevn fordeling over to år	
			100 mill.	300 mill	50%	80%
År 1, Innbetaling 1 mrd. kr	Utbetalt beløp	10 mill.	1 mill.	3 mill	2,5 mill	4 mill.
	Resterende midler	0	9 mill	7 mill	7,5 mill	6 mill.
År 2, innbetaling 0 kr	Utbetalt beløp	0	1 mill	3 mill	2,5 mill	4 mill
	Resterende midler	0	8 mill.	4 mill.	5 mill.	2 mill.
År 3, innbetaling 200 mill.kr.	Utbetalt beløp	2 mill	1 mill.	3 mill.	1,75 mill.	1,6 mill.
	Resterende midler	0	9 mill.	3 mill.	5,25 mill.	2,4 mill.
År 4, innbetaling 0 kr.	Utbetalt beløp	0	1 mill.	3 mill.	1,75 mill.	1,6 mill.
	Resterende midler	0	8 mill.	0	3,5 mill.	0,8 mill.

Administrasjon

Høyringsnotatet stiller og spørsmål om administrasjon av fondet. Eit framlegg er at inntektene vert fordelt etter ein delingsnøkkel med lokalitets-MTB, og at utbetaling til berørte kommunar og fylkeskommunar skjer umiddelbart etter at midlane er komen inn. Eit anna alternativ kan vera at det vert oppretta ein ny eining, eit havbruksfond. Eit anna er at regionråda får i oppgåve å fordela midlane mellom sin kommunar.

Vurdering

Det har gjennom mange år vorte arbeidd for å få til ein kompensasjon til kommunar som avgjer areal til oppdrettssæringa. Fleire modellar har blitt fremja, og den siste store saken var arbeidet med å få til ei arealavgift. Regjeringa legg no fram ein ny måte å gje kompensasjon på, igjennom eit havbruksfond. Det er i dette arbeidet også gjort utrekningar der ein ser effekten av ei arealavgift opp

mot havbruksfondet. Konklusjonen i denne rapporten er at kommunane sine inntekter frå havbruksfondet vil kunna overstige inntektene kommunane ville fått med arealavgift dersom 50% av produksjonsområda vert opna for vekst.

Høyringsdokumentet drøftar og ber om tilbakemelding på følgjande:

- Fordelingsnøklar mellom
  - a) fylkeskommunar og kommunar,
  - b) kommunar,
  - c) fylkeskommunar
- Storleik og frekvens på utbetalingar frå fondet
- Administrasjon av fondet

Fordelingsnøklar mellom fylkeskommunar og kommunar

Komiteen på Stortinget meiner at kommunar og fylkeskommunar med oppdrettsverksemd skal få 80% av inntektene frå både vederlaget for nye konsesjonar og vekst i eksisterande. Dei resterande 20% skal tilfalla staten. Dette skal heimlast i akvakulturlova som eit nytt ledd i bestemmelsen som i dag heimlar vederlag for tildeling av konsesjonar.

Administrasjonen meiner dette er ei fornuftig fordeling og rår Samarbeidsrådt til å støtta opp om dette.

Fordeling mellom kommunar

Departementet meiner at inntektene frå framtidig kapasitetstildelingar bør fordelast på alle fylkeskommunar og kommunar som har oppdrettsverksemd, uavhengig av om fylkeskommune/kommune ligg i eit område der kapasiteten på konsesjonsnivå vert auka, redusert eller vert uendra.

Administrasjonen meiner at dette må vera rett for Sunnhordland sin del. Sunnhordland er i ein særskilt situasjon med fleire reguleringar som vil kunna vera til hinder for vekst. Bakrunnen for dette er blant anna stor aktivitet. Dersom kommunane skal få kompensasjon må det bli slik departementet legg fram. Dersom dette ikkje vert ein realitet ville kommunane i Sunnhordland vore mykje meir tent med ei arealavgift.

Kommunar,

Departementet ser føre seg fem ulike fordelingsnøklar mellom kommunane, men ber høyringsinstansane om innspel til nye.

Administrasjonen meiner at den beste fordelinga mellom kommunane er å nyitta lokalitets-MTB. Ein slik fordelingsnøkkelen er enkel å forholda seg til og sikre at kommunar med mest oppdrett også får større del av inntektene. Den legg også inn incentiv for å legga til rette for nye lokalitetar.

Fylkeskommunar

Fylkeskommune si rolle er samordning av arealplanar og andre fellestiltak som tilseier at dei også bør få ein viss del. I døme basert på inntekter på 100.mill og basert på lik fordeling ville Hordaland fått kr. 9 090 909, etter lokalitets MTB kr. 15 026 832.

Administrasjonen rår til at Samarbeidsrådet går for at også fylkeskommunane skal tildelast midlar etter lokalitets MTB.

Storleik og frekvens på utbetalingar frå fondet

Det er skissert fleire utbetalingsordningar, frå annakvart år til to utbetalingar, eller jamn fordeling over to år.

Til dette spørsmålet er det grunn til å tru at det er ulike meininger. Administrasjonen legg til grunn at andre tilskot frå staten kjem ein gong i året, og at det er greitt å ha årlege budsjetteringar med midlar frå fondet og rår til at fast utbetaling med beløp som vert utbetalt årleg.

Administrasjon av fondet

Departementet føreslår fleire modellar for forvaltning av fondet, frå eit eige fondsselskap til at regionråda får fordela mellom sine kommunar.

Administrasjonen meier at det mest effektive og lønsame må vera at inntektene vert fordelt etter ein fordelingsnøkkel med lokalitets -MTB og at midlane vert utbetalt til kommunane og fylkeskommunar så snart midlane er komen inn.

Framlegg til uttale

Samarbeidsrådet for Sunnhordland har drøfta høyringsnotatet "Havbruksfond" og har følgjande kommentarar:

Det er svært positivt at det no kjem ei ordning der kommunane som stiller areal til oppdrettsnæringa vert kompensert for dette. Samarbeidsrådet er nögde med dei incentiv ordningane som er skissert. Samarbeidsrådet meiner at inntektene frå framtidig kapasitetstildelingar bør fordelast på alle fylkeskommunar og kommunar som har oppdrettsverksem, uavhengig av om fylkeskommune/kommune ligg i eit område der kapasiteten på konsesjonsnivå vert auka, redusert eller vert uendra.

Samarbeidsrådet meiner at den beste fordelinga mellom kommunane er å nyta lokalitets-MTB. Ein slik fordelingsnøkkel er enkel å forholda seg til og sikrar at kommunar med mest oppdrett også får større del av inntektene. Den legg også inn incentiv for å legge til rette for nye lokalitatar. Samarbeidsrådet går også inn for at fylkeskommunane skal tildelast midlar etter lokalitets MTB.

Samarbeidsrådet meiner at utbetalingane frå fondet bør vera årlege.

Samarbeidsrådet meiner at det mest effektive og lønsame må vera at inntektene vert fordelt etter ein fordelingsnøkkel med lokalitets -MTB og at midlane vert utbetalt til kommunane og fylkeskommunar så snart midlane er komen inn. Det bør ikkje opprettast ein eigen administrasjon for å forvalta midlane.

Framlegg til vedtak

Samarbeidsrådet godkjenner uttalen slik den ligg føre.